

Att. Inger Schow og Griet Storr-Hansen
Uddannelses- og Forskningsministeriet

29. oktober 2020

Høring af Kommissionens meddelelse om et nyt Europæisk Forskningsrum (ERA)

Tak for muligheden for at afgive høringssvar på meddelelse om nyt Europæisk Forskningsrum (ERA).

Fra Lifs side støtter vi varmt Kommissionens strategiske målsætning. Vi deler Kommissionens bekymring for, at Danmark og EU bliver hægtet af både i forhold til investeringsniveau og i forhold til evnen til at omsætte viden til nye løsninger og problemer i forhold til andre regioner, hvor der satses markant på forskning og udvikling. Det er problematisk, ikke mindst i lyset af de store udfordringer, som vi står over for på sundhedsområdet, den grønne omstilling og de digitale udfordringer og muligheder.

Vi mener, det er visionært og rettidigt, når Kommissionen foreslår at øge de offentlige forsknings- og udviklingsinvesteringer til 1,25 procent af BNP i de enkelte medlemslande. Det bør den danske regering bakke op om. Det er der flere grunde til:

For det første klarer danske forskere sig godt i EU-samarbejdet og henter mange penge hjem til dansk forskning. Et stærkt forskningssamarbejde er derfor til gavn for dansk forskning.

For det andet giver forsknings- og udviklingssamarbejdet i EU adgang til en langt større pulje af viden og kloge hoveder, end vi har i Danmark alene.

For det tredje giver forsknings- og udviklingssamarbejdet anledning til, at nye idéer, løsninger og produkter kan sprede sig til langt flere mennesker. Vi løser fx ikke de globale klimaudfordringer ved kun at reducere CO₂-udledningerne i Danmark.

For det fjerde er forskning og udvikling et lokomotiv for vækst og velstand. Et øget offentligt investeringsniveau vil bidrage til at løfte Danmark som vidensamfund og skabe bedre ramme for private investeringer i forskning og udvikling i Danmark – både i form af tiltrækning af udenlandske investeringer og et løft af danske virksomheders investeringer. Det er en væsentlig forudsætning for at klare sig i den globale konkurrence, og for at det bliver i Danmark, at vi udvikler de nye innovative løsninger, der er brug for globalt. Investeringer i forskning har bidraget til at gøre Europa og Danmark til en velstående videnregion. Det gælder ikke mindst investeringer i sundhedsforskningen, som har bidraget til flere sunde år for flere mennesker.

Det bør revideres, at der i det danske høringssvar p.t. er lagt op til ikke at støtte Kommissionens 1,25-procentsmålsætning. Det er i Danmarks klare interesse, at vi har et højt ambitionsniveau i EU. Vi bør derfor fra dansk side bakke op om EU-Kommissionens ambitiøse målsætning og stræbe efter at efterleve den.

Specifikt i forhold til udvalgte af initiativer:

1. Bekræftelse af EU's investeringsmål for forskning og udvikling på 3 procent af BNP og forslag om et nyt mål for de offentlige forskningsinvesteringer i EU på 1,25 procent af BNP, som medlemsstaterne skal opfylde inden 2030.

Jf. ovenstående.

2. Etablering af forskningsrummets Forum for Transition til støtte for medlemsstaterne i forbindelse med koordinering og prioritering af nationale investeringer og reformer.

Det vil være en fordel af koordinere forskningsindsatsen i EU, så kompetencer samles, der hvor ekspertisen er og for at sikre og styrke samarbejde mellem stærke, europæiske forsknings- og udviklingsmiljøer.

3. Støtte til medlemsstater, der halter bagefter EU's gennemsnitlige investeringer i forskning og udvikling i forhold til BNP med henblik på at øge deres samlede investeringer med 50 procent over de næste fem år.

Det vil være i Danmarks klare interesse at løfte hele EU-forskningsbudgettet. Men fra dansk side er det dog vigtigt samtidig at holde fokus på excellence og på at understøtte og udbygge de stærkeste forskningsmiljøer. For så vidt angår Forskning, er det kun det bedste, der er godt nok. Det er vores industris interesse – og dansk interesse – at forskningen er excellent.

4. Oprettelse af en særlig proces inden for forskningsrummets Forum for Transition for at skabe adgang til excellence og yde støtte til medlemsstater, der klarer sig mindre godt i forhold til forskning og innovation, med henblik på at øge deres antal af ofte citerede publikationer med en tredjedel i løbet af fem år.

Jf. overstående.

5. Udarbejdelse af fælles køreplaner for industriel teknologi.

Forskning, udvikling og produktion går ofte hånd i hånd, så det er vigtigt at udvikle den industrielle produktion i Europa. Ellers er der risiko for, at udviklingen bliver udflyttet sammen med produktionen.

6. Udvikle og afprøve et rammeprogram til støtte for Europas Fol-økosystemer, som bygger på eksisterende kapaciteter med henblik på at styrke excellencen og maksimere værdien af tilvejebringelse, udbredelse og udnyttelse af viden.

Viden og idéer skal bruges. Vigtigt at skabe sammenhæng mellem udvikling af ny viden og den kontekst, hvor ny viden skal tages i brug. Fra en ny idé er udviklet, er der et stort udviklingsarbejde før en succesfuld skalering og udbredelse i form af ny løsning eller produkt.

7. Ajourføre og udvikle vejledende principper for udnyttelse af viden og en adfærdskodeks for intelligent udnyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

Vigtigt emne, ikke mindst for lægemiddelindustrien, hvor omkostningerne for udvikling af nye produkter er høje. Vigtigt, at Danmark holder fast i sin position i forhold til at beskytte IP-rettigheder.

8. Nye redskaber til støtte for forskeres karriereudvikling.

Det er i denne forbindelse vigtigt at huske mobilitet og samarbejde mellem virksomheder og universiteter. 2/3 af al forskning i Danmark udføres i virksomheder, så karriereudvikling bør ikke alene handle om akademisk karriere, men også om, hvordan en udveksling mellem sektorer kan styrkes til gavn for både virksomheder og universiteter.

9. Via Horisont Europa-programmet etablere en platform med åben adgang til peer reviewed publikationer. Undersøge ophavsrettigheder med henblik på at gøre det muligt frit at udveksle offentligt finansierede peer reviewed artikler. Sikre en europæisk, åben videnskabs-cloud med forskningsdata og tjenester, der let kan findes, er tilgængelige, interoperable og videreanvendelige (Web of FAIR). Tilskynde til åben videnskabspraksis ved at forbedre forskningsvurderingsystemet.

Vi støtter op om bedre adgang til publikationer.

10. Gennemføre hvidbogen fra Det Europæiske Forum for Forskningsinfrastruktur (ESFRI) og etablere en opdateret forvaltningsstruktur for forsknings- og teknologiinfrastrukturer.

Vigtigt, at vi i Europa har adgang til avanceret udstyr, databaser, laboratoriefaciliteter med mere, der er afgørende for forskningsprocessen og for at frembringe videnskabelige nybrud.

11. Udarbejde en køreplan for aktiviteter med henblik på at skabe synergier mellem videregående uddannelse og forskning, navnlig med hensyn til at udbygge universiteternes dobbeltrolle.

Forskningsbaserede uddannelser er en kilde til at klæde kandidaterne på med den nyeste (frontlinje) viden og gennem dem kanalisere denne viden ud i samfundet.

12. Udarbejde inkluderende planer for kønsligestilling sammen med medlemsstaterne og interessenter for at fremme EU's strategi for ligestilling mellem kønnene inden for forskning.

Lif støtter, at alle talenter skal i spil.

13. Sammen med medlemsstaterne og interessenter arrangere deltagelsesbaserede videnskabskampagner rettet mod borgerne i hele Europa med henblik på at øge bevidstheden og styrke netværksaktiviteter.

Lif støtter, at man aktivt søger at engagere borgere i videnskab og forskning.

14. Sammen med medlemsstaterne udvikle en metode til opstilling og gennemførelse af strategiske prioriteter, der bidrager til forskningsrummets dagsorden gennem det europæiske Forum for Transition og ved hjælp af en pagt for forskning og innovation i Europa.

Lif støtter og bidrager gerne til udviklingen af en pagt for forskning og innovation i Europa.

Venlig hilsen

Anders Hoff